

خبرنامه انرژی (۱۲۳) (ویژه لیبی)

کد موضوعی: ۳۱۰
شماره مسلسل: ۱۲۰۸۵

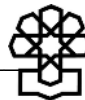
دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

آذرماه ۱۳۹۰

به نام خدا

فهرست مطالب

- ۱.....قیمت‌های بین‌المللی نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی.....
- ۴.....کشور لیبی.....
- ۵.....وضعیت نفت لیبی پس از قذافی به گزارش بریک براور.....
- ۲۰.....مروری بر ساختار صنعت برق لیبی.....

خبرنامه انرژی (۱۲۳) (ویژه لیبی)

قیمت‌های بین‌المللی نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی

قیمت نفت خام، فرآورده و گاز طبیعی

(به‌روز شده ۲۵ نوامبر ۲۰۱۱)

بازار	قیمت	
نایمکس	۹۶/۷	نفت خام وست تگزاس (دلار در بشکه)
بورس دوی	۱۰۹/۰۵	نفت خام عمان (دلار در بشکه)
بورس لندن	۱۰۶/۴	نفت خام برنت (دلار در بشکه)
سلف	۱۰۷/۷	نفت خام برنت موعدهار (دلار در بشکه)
نایمکس	۷۶	نفت حرارتی (سنت در لیتر)
نایمکس	۶۳	بنزین (سنت در لیتر)
نایمکس	۱۲	گاز طبیعی (سنت در مترمکعب)
هنری هاب	۱۱	گاز طبیعی (سنت در مترمکعب)
انگلستان (ICE)	na	گاز طبیعی (سنت در مترمکعب)

مأخذ: سایت‌های Bloomberg, Platt's, Nymex, Ice and Dme

قیمت روزانه سبب اوپک (دلار در بشکه)

متوسط روزانه سبب اوپک	
قیمت	تاریخ (نوامبر ۲۰۱۱)
۱۰۷/۷۳	۲۵
۱۰۸/۱۰	۲۴
۱۰۸/۳۲	۲۳
۱۰۸/۳۴	۲۲
۱۰۷/۷۴	۲۱

مأخذ: سایت اوپک.

قیمت تقریبی انواع نفت خام صادراتی ایران به مناطق مختلف جهان (فوب خلیج فارس)

(بشکه/دلار)

قیمت در تاریخ ۲۰۱۱/۱۱/۲۵		معدل قیمت (۲۰۱۱/۱۱/۱ - ۲۰۱۱/۱۱/۲۵)		
سنگین	سبک	سنگین	سبک	مقصد
۱۰۸/۸۰	۱۱۰/۶۰	۱۱۰/۳۹	۱۱۲/۱۹	آسیا
۱۰۳/۷۹	۱۰۵/۲۳	۱۰۷/۴۳	۱۰۸/۸۸	شمال غربی اروپا
۱۰۲/۶۰	۱۰۴/۳۰	۱۰۶/۲۵	۱۰۷/۹۵	مدیترانه
۱۰۳/۶۵	۱۰۵/۱۰	۱۰۷/۳۰	۱۰۸/۷۵	آفریقای جنوبی
۱۰۶/۴۸	۱۰۸/۶۱	۱۰۸/۹۶	۱۱۱/۰۱	میانگین وزنی
۱۰۴/۶۰	۱۰۶/۳۰	۱۰۸/۲۵	۱۰۹/۹۵	فوب سیدی کریپر
۱۰۷/۱۲		برآورد قیمت یک بشکه نفت خام صادراتی ایران در روز مورد گزارش		
۱۰۹/۵۸		میانگین قیمت تقریبی یک بشکه نفت خام صادراتی ایران از ابتدای ماه جاری میلادی		

مأخذ: امور بین‌الملل شرکت ملی نفت ایران.

قیمت فرآورده‌های نفتی در بازارهای جهانی طی روز ۲۵ نوامبر سال ۲۰۱۱

(دلار به تن متریک)

سنگاپور	ژاپن	آمریکا	شمال اروپا	مدیترانه	خلیج فارس	نوع فرآورده
۹۴۰/۴۱	۹۶۱/۸۲	NA	۹۰۰/۰۰	۸۸۰/۷۵	۹۱۰/۳۱	بنزین سوپر بدون سرب
۸۴۴/۹۲	۸۶۶/۳۸	NA	۸۳۷/۷۵	۸۱۲/۵۰	۸۳۳/۲۷	نفتا
۱۰۰۲/۱۶	۱۰۱۳/۴۴	NA	۹۸۶/۰۰	۹۷۶/۰۰	۹۸۳/۲۰	سوخت جت (نفت سفید)
۹۲۴/۹۹	۹۵۹/۷۱	NA	۹۳۱/۵۰	۹۴۲/۲۵	۹۰۶/۲۹	نفت گاز
۶۷۲/۷۰	۶۸۶/۱۶	NA	۶۲۹/۷۵	۶۲۸/۲۵	۶۵۷/۳۵	نفت کوره ۱۸۰ CST
—	۸۳۷/۰۰	—	۷۲۲/۵۰	۸۳۳/۵۰	۷۶۸/۵۰	پروپان
—	۸۷۲/۰۰	—	۷۲۹/۵۰	۸۲۲/۵۰	۸۰۳/۵۰	بوتان

مأخذ: امور بین‌الملل شرکت ملی نفت ایران.

قیمت تک‌محموله‌ای گاز طبیعی طی روز ۲۵ نوامبر ۲۰۱۱

خط لوله - بازار	دلار در میلیون بی‌تی‌یو
HENRY HUB	۲/۸۶
S. CALIF.	۳/۲۰
TORONTO	۳/۶۸
ICE	۹/۸۲

مأخذ: همان.

کشور لیبی

۱. موقعیت جغرافیایی

لیبی در آفریقای شمالی، هم‌مرز با دریای مدیترانه، میان مصر و تونس قرار دارد. مساحت آن ۱,۷۵۹,۵۴۰ کیلومتر مربع بوده و دارای آب و هوای خشک و ساحلی مدیترانه‌ای است، اما مرکز و جنوب این کشور بسیار خشک و بیابانی است. منابع طبیعی آن شامل نفت، گاز و سنگ گچ است. ۹۵ درصد سطح کشور لیبی را صحرای خشک یا مناطق نیمه‌صحرائی با میانگین بارش سالیانه ۱۳ سانتیمتر دربرگرفته‌اند. میانگین بارندگی در نواحی ساحلی که دارای آب و هوای مرطوب مدیترانه‌ای است به ۲۰-۶۱ سانتیمتر می‌رسد و به همین دلیل، اکثر مردم لیبی در این منطقه سکونت داشته و به فعالیت‌های کشاورزی مشغولند.

۲. وضعیت منابع گازی

براساس آمار منتشر شده در ترازنامه انرژی سال ۲۰۰۸، این کشور دارای ۱/۵ تریلیون مترمکعب ذخایر تثبیت شده گاز طبیعی است. صادرات گاز طبیعی این کشور براساس آمار سال ۲۰۰۸، ۹/۹ میلیارد مترمکعب بوده است.

۳. وضعیت منابع نفتی

لیبی از اعضای سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) است و اقتصاد این کشور وابستگی زیادی به صادرات نفت دارد. لیبی بزرگ‌ترین ذخایر اثبات شده نفت آفریقا را در اختیار دارد اما اکثر تحلیلگران بر این باورند که این کشور همچنان تحت اکتشاف است. براساس گزارش سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) کل تولید

نفت خام لیبی روزانه یک میلیون و ۴۸۷ هزار بشکه و صادرات نفت خام روزانه یک میلیون و ۱۱۸ هزار بشکه و ذخایر اثبات شده نفت خام این کشور ۴۷/۱۰ میلیارد بشکه است. میزان ذخایر اثبات شده نفت خام این کشور براساس آمار BP در پایان سال ۲۰۰۹، برابر با ۳/۳ درصد ذخایر اثبات شده نفت خام دنیاست.

۴. انرژی‌های نو

سهم فناوری‌های انرژی‌های نو در لیبی درحال حاضر بسیار ناچیز بوده و برای رفع نیازهای اولیه انرژی و برق‌رسانی به نواحی روستایی به‌کار می‌رود. پیش‌بینی شده است که تا سال ۲۰۲۰، ۱۰ درصد از تقاضای برق این کشور از این منبع تأمین شود. در حدود ۵۰۰ میلیون یورو طی برنامه پنج‌ساله توسعه به منابع تجدیدپذیر اختصاص یافته است. بی‌شک منابع انرژی خورشیدی به دلیل موقعیت جغرافیایی این کشور سهم بسزایی در توسعه انرژی‌های نو در لیبی خواهد داشت. در صورت بهره‌گیری از سرمایه‌گذاری خارجی این کشور توان بالقوه و بالایی در صنعت فوتولتائیک و فناوری سلول‌های خورشیدی خواهد داشت.

وضعیت نفت لیبی پس از قذافی به گزارش درک براور^۱

لیبی به پول نیاز دارد. فرانسه، بریتانیا و سایر متحدان شورای ملی انتقالی (NTC)، به‌آهستگی درحال بازپس دادن بخشی از میلیاردها دلار ذخیره دوران قذافی هستند که کشورهای غربی مدت‌هاست به انقلابیون وعده داده بودند. قطر همچنان، حامی

سخت‌و‌تند لیبی باقی‌مانده است. اما جریان نقدینگی هنوز قطره‌چکانی است و دولت نوپای لیبی برای به جریان انداختن اقتصاد کشور، با مشکلات دست‌وپنجه نرم می‌کند.

رهبان شورای ملی انتقالی لیبی در اواسط اکتبر ۲۰۱۱ در مجمع عمومی سازمان ملل متحد، مستقر در نیویورک حضور یافتند و حال که مشروعیت آنها از حمایت بین‌المللی برخوردار شده است، باید این حمایت‌ها را به پیشرفت کشور خود تبدیل کنند.

درآمد صادرات نفت خام، می‌تواند برخی از این تنش‌ها را - به سرعت - تسهیل کند. به گفته یک منبع آگاه در شورای ملی انتقالی، احتمالاً وزیر نفت فوراً و پیش از انتخاب سایر وزرای دولت موقت معرفی خواهد شد.

از سرگیری تولید نفت خام لیبی

تولید نفت لیبی از سر گرفته شده است. شرکت آگوکو^۱ یکی از واحدهای شرکت ملی نفت لیبی، روزانه ۱۵۰ هزار بشکه نفت از میدان‌های نفتی سریر^۲ و مسلا^۳ در جنوب شرق لیبی استحصال می‌کند که احتمال دارد تولید این دو میدان در کوتاه‌مدت به ۲۵۰ هزار بشکه در روز برسد. این دو میدان نفتی پس از حمله نیروهای قذافی در آوریل، تعطیل شده بود. مشکل تأمین برق، استحصال نفت از این دو میدان که پیش از جنگ روزانه ۴۰۰ هزار بشکه تولید می‌کردند را کند کرده است. یک منبع آگاه عالی‌رتبه از صنعت نفت انقلابیون لیبی به پترولیوم اکونومیست گفت که ایستگاه‌های جدید تقویت

1. Agoco

2. Sarir

3. Misla

فشار خط لوله‌هایی که این دو میدان را به بندر مارساالحریقای تابرک^۱ مرتبط می‌کند، برای جایگزین کردن ایستگاه‌های تقویت فشاری که توسط نیروهای قذافی تخریب شده در راه است و تا ۸ هفته پس از رسیدن این ایستگاه‌ها، عملیاتی خواهد شد. به این ترتیب، تولید نفت لیبی به یک‌چهارم (۲۵ درصد) تولید پیش از جنگ خواهد رسید.

قدری از نفت ذخیره شده، در زمان جنگ فروخته شده است. پس از برداشتن تحریم‌ها، علیه شرکت‌های لیبیایی، تجار دلگرمی بیشتری به خرید محموله‌های نفتی لیبی دارند. شورای ملی انتقالی می‌گوید صادرات جدید نفت خام لیبی به زودی شروع می‌شود. اندک نفتی که به خریداران عرضه می‌شده، ترکیبی از نفت خام بوده است. خریداران منتظر محموله‌های باکیفیت‌تر هستند.

در جنوب غرب لیبی، استحصال گاز از میدان وفا افزایش می‌یابد. شرکت ایتالیایی انی^۲ اعلام داشته است که از خط لوله گرین استریم^۳ - به ظرفیت سالیانه ۱۱ میلیارد مترمکعب - گاز از لیبی به سیسیل وارد می‌کند.

خود لیبیایی‌ها در مورد اینکه به سرعت به سطح تولید پیش از جنگ، یعنی روزانه ۱/۶ میلیون بشکه خواهند رسید از خارجی‌ها بسیار خوش‌بین‌تر هستند. نوری بروئین،^۴ رئیس شرکت نفت لیبی در دولت موقت این کشور به خبرنگار پترولیوم اکنونیست گفت که ظرف ۵ تا ۶ ماه، تولید نفت لیبی به یک میلیون بشکه در روز

1. Tobruk's Marsa El Hariga

2. Eni

3. Greenstream

4. Nuri Berruien

خواهد رسید.

اما برخلاف گفته نوری بروئین، آژانس بین‌المللی انرژی پیش‌بینی کرده که تا پایان سال جاری، تولید نفت لیبی فقط به ۳۵۰ هزار بشکه در روز خواهد رسید. در این مورد شرکت انی، یکی از بزرگ‌ترین سرمایه‌گذاران نفت لیبی پیش از جنگ و سایر تحلیلگران، حتی به ۳۵۰ هزار بشکه در روز هم امیدی ندارند. شرکت مشاور کنترل ریسک^۱ می‌گوید: «ممکن است دستیابی به سطح تولید پیش از جنگ، ۳ سال طول بکشد. مانع اولیه این امر، تأمین امنیت میدان‌های نواحی دورافتاده‌ای است که گسترش سلاح و چریک‌های فرقه‌ای و خشونت نیروهای وفادار به معمر قذافی در آن مناطق بسیار چالش‌برانگیز است».

پیش از جنگ، روزانه ۱/۲ میلیون بشکه از کل تولید نفت لیبی، صادر می‌شده است. این نفت عمدتاً به کشورهای جنوب اروپا و به قیمت ۱۰۰ دلار در ازای هر بشکه صادر می‌شده که اگر صادرات دوباره از سر گرفته شود هم قیمت مناسبی است. اگر صادرات نفت با این قیمت و در حجم پیش از جنگ از سر گرفته شود، لیبی از فروش نفت، ماهیانه بیش از ۳/۶ میلیارد دلار درآمد خواهد داشت که بخشی از این درآمد صرف کارمندان شهرهای آزاد شده خواهد شد. بسیاری از کارمندان دولت از مارس ۲۰۱۱ تا به امروز حتی یک دینار هم دریافت نکرده‌اند؛ مشکل اساسی‌ای که باعث بروز ناآرامی در برخی از مناطق جنگ‌زده غرب لیبی و به‌ویژه شهر مصراته^۲ شده است.

1. Control Risks

2. Misrata

یک منبع آگاه گفته که مقادیر کمتر تولید نفت خام از میدان‌های نفتی دریایی، مثل میدان بوری^۱ که در سال ۲۰۱۰، روزانه ۴۳ هزار بشکه نفت تولید می‌کرده تا چند دیگر دوباره راه‌اندازی می‌شود. این منبع آگاه گفته تولید نفت از میدان‌هایی همچون میدان نفتی آمال^۲ در جنوب پایانه صادرات نفت زوتینا^۳ در نزدیکی شهر عجدیبا^۴ نیز به‌زودی از سر گرفته می‌شود. در ۲۱ سپتامبر ۲۰۱۱ (۳۰ شهریورماه ۱۳۹۰)، داو جونز^۵ گزارش داد که شرکت فرانسوی توتال درصد است تا تولید ۴۰ هزار بشکه در روز خود را در میدان الجورف^۶ در آب‌های مرزی لیبی و تونس، مجدداً شروع کند.

اما تردید بیشتری نسبت به از سرگیری تولید نفت از منطقه نفت‌خیز آبگیر سرته^۷ در مرکز لیبی که ۸۰ درصد ذخایر این کشور را شامل می‌شود، وجود دارد. قسمت زیادی از نفت خام صادراتی لیبی از پایانه‌های صدرا^۸، برغا^۹ و رئیس لاناف^{۱۰} به دو خط لوله نفت خام جاری می‌شده؛ ظرفیت صادرات پایانه صدرا که پیش از جنگ، روزانه ۴۵۰ هزار بشکه بود، احتمالاً صدمه دیده است. گفته شده که آتش‌سوزی ناشی از جنگ در مجاورت این پایانه در ۳۰ آگوست ۲۰۱۱ یکی از

-
1. Bouri
 2. Amal
 3. Zuetina
 4. Ajdabiya
 5. Dow Jones
 6. Al Jurf
 7. Sirte
 8. Sidra
 9. Brega
 10. Ras Lanuf

مخازن ذخیره‌سازی نفت این پایانه را منهدم کرده است.

در مورد میزان صدمه‌ای که به زیرساخت‌های صادرات نفت پایانه برغا وارد شده تا زمان مین‌روبی از این شهر نمی‌توان هیچ اظهارنظری کرد. بندر رئیس لاناف نیز صدمه دیده است.

تخریب زیرساخت‌ها

برخی از تحلیلگران از این بیم دارند که تخریب زیرساخت‌ها، از آنچه برآورد شده بسیار شدیدتر باشد.

اما مسئولان نفت لیبی این گفته‌ها را نادیده می‌گیرند و می‌گویند که موانع از سرگیری تولید نفت، هر روز کمتر می‌شود. یکی از میراث به‌جا مانده از نظام سخت‌گیرانه سرمایه‌گذاری خارجی در رژیم قذافی، این شرط بوده که کشور لیبی، قراردادهای بهره‌برداری بزرگ خود را به‌صورت سرمایه‌گذاری مخاطره‌آمیز به شرکت‌های خارجی واگذار می‌کرده است. بنابراین، ضرورتی نداشته که پروژه‌های نفتی لیبی برای باز کردن شیرآلات منتظر بازگشت کارگران خارجی بمانند.

اما این مسئله در برخی از میدان‌های نفتی قدیمی‌تر صدق نمی‌کند. افزایش تولید تا سطح پیش از جنگ در این میدان‌ها بیشتر طول خواهد کشید. تولید مجتمع واحه^۱ که شرکت‌های کانوکو فیلیپس،^۲ هس^۳ و ماراتون^۴ با شرکت ملی نفت لیبی شریک بوده‌اند، برای شروع مجدد به تخصص فنی خارجی و نقدینگی نیاز خواهد داشت.

-
1. Waha
 2. ConocoPhillips
 3. Hess
 4. Marathon

مسیر اصلی صادرات مجتمع واحه از طریق بندر صدرا بوده، بنابراین این پروژه نیز باید منتظر باشد تا مخازن تخریب شده بندر صدرا تعمیر و یا تعویض شود.

دغدغه‌های امنیتی

اما وضعیت زیرساخت‌ها در مقایسه با دغدغه‌های امنیتی، مسئله بزرگی نیست.

اگر بتوان از سرگیری تولید نفت را به سرعت انجام داد، حفظ آن در بلندمدت یا افزایش آن به روزانه ۳ میلیون بشکه که از سوی برخی آمارهای شورای ملی انتقالی منتشر شده، مسئله دیگری خواهد بود. این مسئله نیازمند سرمایه‌گذاری خارجی مملو از نقدینگی است. سرمایه‌گذاران خارجی هم دوست دارند جایی هزینه کنند که احساس امنیت داشته باشند.

شاشنک جوشی،^۱ از شرکای مؤسسه رویال یونایتد سرویسز^۲ می‌گوید: «احساس امنیت سرمایه‌گذاران خارجی با کشته شدن تنها یک کارگر خارجی از بین خواهد رفت». این دورنمایی است که تحلیلگران را آزار می‌دهد.

قرار گرفتن این گوشت لُخم میان انقلابیون مصراته و شورای ملی انتقالی نگران‌کننده است. اما نگرانی‌ها در مورد تأمین امنیت نقاط دورافتاده لیبی خصوصاً در مناطق جنوبی این کشور، جدی‌تر است. شرکت آگوکو برای تأمین امنیت سریر و میسلا از خود انقلابیون کمک گرفته است. گفته شده که طایفه تابو که در نزدیکی مرز چاد زندگی می‌کند، در این امر به آگوکو یاری رسانده است.

اینکه آیا بتوان از کمک انقلابیون برای تأمین امنیت منطقه جنوب غرب استفاده

1. Shashank Joshi

2. Royal United Services Institute

کرد، هنوز مشخص نیست. در ماه گذشته گروهک چریکی طارق در جنوب غربی، یک خبرنگار انگلیسی را گروگان گرفت - که البته بعد آزاد شد - اما این مسئله باعث شد تا اختلاف میان طایفه‌ها در غدماز^۱ بیشتر شود.

تدابیر ضدشورش

فرض کنیم که تمام این مسائل به پیروزی نهایی و سریع شورای ملی انتقال منجر شود. اما حتی در مورد فرض کردن این مسئله هم شک و تردید وجود دارد. جوشی می‌گوید: «با پایان جنگ، شورای ملی انتقالی در مورد معرفی رئیس‌جمهور، ازسوی نیروهای وفادار قذافی با مشکل مواجه خواهد شد». او معتقد است: «حتی اگر شورای ملی انتقالی به قراردادهای زمان قذافی پایبند بماند، تدابیر ضدشورش برای ترغیب شرکت‌های خارجی به بازگشت به لیبی زیاد کارگشا خواهد بود».

چنین وعده‌هایی برای شرکت‌های غربی که هم‌اکنون بخش بالادستی لیبی را احاطه کرده‌اند، ارزش زیادی ندارد. شرکت‌های ایتالیایی، آمریکایی، انگلیسی، فرانسوی، کانادایی، دانمارکی، نروژی و خصوصاً شرکت‌های قطری و شرکت‌های غربی که در پروژه‌های مناطق مجوز حضور دارند، واقف هستند که در کنار شورای ملی انتقالی از وضعیت خوبی برخوردار خواهند شد. به نظر می‌رسد قطر نقش قابل توجهی در بخش پایین‌دستی لیبی ایفا کند.

اما شرکت الجزایری سوناتراش^۲، شرکت برزیلی پتروبراس، شرکت روسی گازپروم و سایر شرکت‌ها از کشورهای لیبی که حامی قذافی بوده‌اند و یا علیه انقلابیون

1. Ghadames

2. Sonatrach

لابی کرده‌اند، برای حضور در لیبی باید اطمینان شورای ملی انتقالی را به دست بیاورند. سوناتراش احتمالاً قرارداد فعلی خود را حفظ خواهد کرد، اما به گفته برخی مسئولان نفتی لیبیایی، در بهترین حالت، حضور این شرکت در لیبی زیاد خوشایند نخواهد بود.

شرکت‌های غربی اخیراً مجوز دسترسی به بخش بالادستی را احراز کردند. اما برخلاف نظر کسانی که به تئوری توطئه اعتقاد دارند، ناتو برای نفت به لیبی لشکرکشی کرده،^۱ شرکت‌های غربی بیشتر از آنچه بود نصیبشان نمی‌شود. بسیاری از قراردادهای ساخت و خدمات، پیش از جنگ به شرکت‌های چینی واگذار شده بود.

فرانسه در جلوی صفا!

شکی نیست که شرکت‌های بزرگ نفتی اوضاع لیبی را بررسی می‌کنند. در ۲۹ آگوست ۲۰۱۱ (۷ شهریورماه ۱۳۹۰)، شرکت انی تفاهم‌نامه‌ای برای تأمین سوخت با شورای ملی انتقالی امضا کرد که لیبی در ازای پول بنزین، به شرکت انی نفت خام بدهد. توتال که پیش از جنگ روزانه ۵۵ هزار بشکه تولید می‌کرد نیز با مشارکت چند شرکت فرانسوی دیگر از جمله شرکت ساخت تسلیحات اداس^۲ در اواخر سپتامبر با شورای ملی انتقالی وارد معامله شد.

یک روزنامه الجزایری ادعا کرده که مستندات را دیده - احتمالاً جعلی - که شورای ملی انتقالی بیش از یک سوم بخش بالادستی لیبی را به شرکت‌های فرانسوی

۱. ماهنامه پترولیوم اکونومیست - نوامبر ۲۰۱۱، ص ۶۸.

واگذار کرده است. کریستف‌دی‌مارژری،^۱ رئیس شرکت توتال از این ماجرا اظهار بی‌اطلاعی کرده اما اعتراف کرده که برای نقش شرکت توتال در لیبی با شورای ملی انتقال مذاکراتی داشته است.

به گفته یک دیپلمات، وزارت خارجه بریتانیا که به شدت درگیر هدایت نیروهای ناتو و ترغیب سایر دولت‌ها به پشتیبانی از شورای ملی انتقال بود، چند امتیاز به فرانسه و ایتالیا واگذار کرده است. این منبع آگاه گفته که بسیاری از مسئولانی که عرضه بنزین در بنادر لیبی را به ژریم قذافی تحریم کرده بودند، هم‌اکنون سوریه را کانون تمرکز خود قرار داده‌اند.

اما برخی از مسئولان غربی معتقدند که شورای ملی انتقالی برای جریان‌ات پس از جنگ نیز به همان قدر کمک نیاز خواهند داشت. این دیپلمات گفت: «نگرانی واقعی، انحلال شورای ملی انتقالی است» تأخیر در تشکیل دولت موقت و انتخابات نگران‌کننده است. جنگ قدرت در لیبی ممکن است بسیار شدیدتر بشود.

لابی یک شرکت انگلیسی با ویلیام هیگ^۲ برای گرفتن قراردادهای امنیتی لیبی
شورای ملی انتقالی لیبی می‌گوید، پیشنهاد شرکت «هریتیج اویل»^۳ غیرقابل قبول است. هریتیج اویل در صدد است تا جای خود را پیش این بازیگر جدید نفتی باز کند. پترولیوم اکنون‌میست مطلع شده که یک شرکت بریتانیایی نفتی که با بخش حفاظت شخصی ارتباط دارد برای اخذ قرارداد تأمین امنیت تأسیسات نفتی با شورای

1. Christophe de Margerie

2. Hague

3. Heritage Oil

ملی انتقالی لیبی وارد مذاکره شده و حتی با وزیر خارجه بریتانیا هم برای حمایت از این قرارداد لابی کرده است. هرچند شورای ملی انتقالی پیشنهاد این شرکت را رد کرده و مُصر است که نباید در مورد امنیت کشور از نیروهای خارجی یا شخصی کمک گرفت.

مکاتبات و اسناد شرکت هریتیج اوایل برای به‌دست آوردن حمایت ویلیام هیگ، وزیر خارجه بریتانیا توسط یک منبع آگاه لیبیایی به ماهنامه پترولیوم اکونومیست ارائه شده است. طبق این مدارک کسی که خود را کریستین سوئیتینگ^۱ نامیده - که گویا حافظ منافع هریتیج اوایل در لیبی است - از ویلیام هیگ خواسته تا صدور روایید ۴ لیبیایی را به انگلستان تسریع کرده و به وزارت امور خارجه انگلستان توصیه کند که در امور توسعه‌ای مناطق شرقی لیبی که تحت کنترل شورشیان است مشارکت کند.

براساس این اسناد، هریتیج اوایل، از بهار سال جاری در شرق لیبی حضور داشته است. طبق اطلاع پترولیوم اکونومیست که سوئیتینگ در آوریل ۲۰۱۱ به‌همراه جان هولمز،^۲ افسر بازنشسته یگان ویژه بریتانیا (SAS)، در مناطق تحت اشغال شورشیان در رفت‌وآمد بوده است. در حال حاضر، هولمز یکی از سرشناس‌ترین چهره‌های بخش حفاظت شخصی بریتانیا است. سوئیتینگ گزارش شخصی خود را از این سفرها به ویلیام هیگ ارسال کرده است.

هیگ و سوئیتینگ همچنین در ماه مارس ۲۰۱۱ در باشگاه کارلتون^۳ - که تمامی اعضای این باشگاه افراد سرشناس لندن هستند - یکدیگر را ملاقات کردند که این

1. Christian Sweeting

2. John Holmes

3. Carlton Club

ملاقات با هماهنگی وزارت امور خارجه بریتانیا انجام شده است. سپس نامه‌هایی در خصوص لیبی و شرکت هریتیج مبادله کرده‌اند.

هریتیج اویل که در عراق، پاکستان و جمهوری کنگو دارایی‌هایی دارد توسط تونی باکینگهام^۱، افسر سابق SAS مدیریت می‌شود. باکینگهام همچنین ارتباط بسیار نزدیکی با سندلاین اینترنشنال^۲ دارد. سندلاین اینترنشنال، شرکت بحث‌برانگیزی بود که خدمات امنیت شخصی ارائه می‌داده و در سال ۲۰۰۴ تعطیل شده است و مدیران آن، شرکت امنیتی دیگری را تأسیس کردند. هر دوی این شرکت‌ها در درگیری‌های نظامی آفریقا دست داشتند.

به‌رغم تلاش سوئیتینگ برای جذب حمایت دولت بریتانیا، شورای ملی انتقالی لیبی پیشنهاد شرکت هریتیج را برای تأمین نیروی امنیتی قبول نکرد. نوری بریوئین^۳ رئیس جدید شورای ملی انتقالی لیبی در مصاحبه با خبرنگار پترولیوم اکونومیست در این باره می‌گوید: «پیشنهاد آنها غیرقابل قبول بود».

بریوئین در ادامه می‌گوید، هریتیج اویل برای ارائه پیشنهاد در امور، دیگر منعی ندارد. او در تأیید اظهار نظر برخی دیگر از رهبران شورای ملی انتقالی گفت: امنیت صنعت نفت لیبی باید توسط لیبیایی‌ها تأمین شود.

شورای ملی انتقال لیبی، چند ماه است که بر موضع خود مبنی بر عدم به‌کارگیری شرکت‌های [خارجی] ارائه‌دهنده خدمات امنیت شخصی اصرار می‌ورزد که بخشی از دلیل این موضع، اجتناب از خشونت‌های نامنظمی است که پس از سقوط

1. Tony Buckingham

2. Sandline International

3. Nuri Berruieu

رژیم صدام حسین در سال ۲۰۰۳ در عراق به وجود آمد.

کشتی‌هایی که شبانه حرکت می‌کنند

در نامه‌ای که در ۱۰ ماه می ۲۰۱۱ تنظیم شده، سوئیتینگ از وزیر خارجه انگلیس خواسته تا برای آوردن چند لیبیایی به لندن - که با شرکت هریتیج در تماس هستند - رواید صادر کند. او در این نامه از ملاقات با ویلیام هیگ در باشگاه کارلتون سخن به میان آورده و دلتنگی‌اش را برای وزیر خارجه انگلیس در بازدید ۱۰۰ روز پیش هر دوی آنها از شهر قاهره در این نامه ابراز کرده است. سفری که طبق نامه سوئیتینگ هر دوی آنها مشغول «عبور دادن کشتی‌هایی در شب» بودند.

سوئیتینگ در انتخابات ۲۰۰۱ مجلس انگلستان از حزب محافظه کار کاندیدا شد. هرچند ویلیام هیگ در آن زمان از کاندیداتوری او حمایت کرد، سوئیتینگ در این انتخابات شکست خورد.

یکی از مسئولان وزارت خارجه بریتانیا، ملاقات سوئیتینگ و هیگ را در باشگاه کارلتون تأیید کرده است و در بیانیه‌ای که برای ماهنامه پترولیوم اکونومیست ارسال شده، آمده که سوئیتینگ و هیگ در این ملاقات، اسنادی را مبادله کرده‌اند. اما وزارت خارجه بریتانیا می‌گوید ارتباط هیگ و سوئیتینگ «کاملاً درست» بوده است.

ماهنامه پترولیوم اکونومیست مطلع است که وزارت خارجه درخواست تسریع رواید لیبیایی‌های مذکور را رد کرده است. گفتنی است که سوئیتینگ برای وزارت خارجه بریتانیا جاسوسی می‌کرده و وزارت خارجه هیچ‌گونه تلاشی در جهت حمایت منافع شرکت هریتیج در لیبی به عمل نیاورده است.

سوئیتینگ در نامه‌ای به هیگ نوشته: «هیچ قراردادی به کشورهای [و در مجموع تمام افراد و شرکت‌ها] که از انقلاب لیبی حمایت نکرده‌اند و در گذشته با قذافی ارتباط نزدیک و مبتنی بر فساد داشته‌اند، واگذار نخواهد شد. بریتانیا باید این فرصت را به پول نزدیک کند. هریتیج اوایل در گذشته هیچ ارتباطی با رژیم قذافی نداشته است».

سوئیتینگ برای ۴ لیبیایی که با شرکت هریتیج در ارتباط هستند، تقاضا کرده تا روایت آنها برای ورود به انگلستان به سرعت مورد موافقت قرار گیرد. این چهار نفر عبارتند از:

• محمد العلاقی،^۱ وزیر کشور و دادگستری،

• قاضی کمال الحونی،^۲ رابط شورای ملی انتقالی و ارتش،

• احمد الکوافی،^۳ رئیس ستاد الحونی،^۴

• اکرم الکوافی،^۵ مترجم این این هیئت.

سوئیتینگ گفته این افراد به‌عنوان میهمانان شرکت هریتیج از بریتانیا بازدید می‌کنند.

سوئیتینگ در ۲۸ آگوست گفت که از زیرساخت‌های بندر برغا^۶ بازدید کرده است تا «میزان تخریب ناشی از جنگ را ارزیابی کند». در این گزارش گفته شده که دو

1. Muhammed El Alagi

2. Khamal El Houni

3. Ahmed El Kawafi

4. El Houni

5. Akram El Kawafi

6. Brega

مخزن ذخیره نفت به کلی تخریب و دو مخزن دیگر صدمه دیده است. او همچنین ذکر کرده که بازدید از برغا به دعوت شورای ملی انتقالی صورت گرفته است.

سوئیتینگ حتی ادعا کرده که در امور نفتی از طریق یک عامل نفوذی توانسته به تصمیم‌گیران عالی‌رتبه شورای ملی انتقالی رخنه کرده و علی ترهونی،^۱ وزیر دارایی موقت لیبی و بریوئین،^۲ مدیر شرکت نفت لیبی را دور بزند.

سوئیتینگ در این گزارش از مصطفی الهونی به‌عنوان معاون رئیس‌جمهور جدید شورای ملی انتقال، توصیف کرده و او را به‌عنوان یکی از عوامل نفوذی معرفی می‌کند. معاونی که «نقش برجسته‌ای در امور نفتی و اقتصاد لیبی» خواهد داشت. سوئیتینگ در مورد الهونی گفته که او «قدرت بیشتری از ترهونی دارد و گزارش خود را مستقیماً به مصطفی عبدل، رئیس شورای ملی انتقالی و جلیل و خود شورای انتقالی ارائه می‌کند».

ظهور سریع الهونی در شورای ملی انتقالی باعث بروز نگرانی‌های فزاینده‌ای میان مسئولان عالی‌رتبه نفتی لیبی و برخی دیپلمات‌های غربی شده است. پس از تماس ماهنامه پترولیوم اکونومیست با برخی از منابع و اعضای شورای ملی انتقالی، ایشان قدرت بیشتر الهونی را در شورا منکر شده و این مسئله را خیال‌پردازی نامیدند. یک منبع آگاه گفت که احتمال اینکه الهونی وزیر آینده نفت باشد، نادرست است.

یک منبع آگاه دیگر گفته که الهونی پیش‌تر برای شرکت برغا اینترنشنال که یکی

1. Ali Tarhouni

2. Berruiein

از واحدهای تجاری شرکت نفت لیبی است، کار می‌کرد. هرچند پترولیوم اکونومیست نمی‌تواند این ادعا را تأیید کند.

پس از تماس پترولیوم اکونومیست با سخنگوی شرکت هریتیج اویل، وی گفت که شرکت هریتیج درخصوص نقش خود در لیبی، هیچ اظهارنظری ندارد. سوئیتینگ هم به درخواست مصاحبه با پترولیوم اکونومیست پاسخی نداده است. (ماهنامه پترولیوم اکونومیست، نوامبر ۲۰۱۱)

مروری بر ساختار صنعت برق لیبی

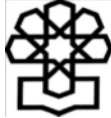
شرکت برق عمومی لیبی (GECOL) اخیراً تنها شرکت خدمات دولتی برق است که مسئولیت تولید، توزیع و انتقال را برعهده دارد. ظرفیت ژنراتور نصب شده در این کشور ۶۶۱۲ مگاوات و انرژی تولیدی آن ۲۵۵۱۴ گیگاوات است. سیستم انتقال ۴۰۰ کیلوولت آن، ۴۴۰ کیلومتر و سیستم انتقال ۲۲۰ کیلوولت در این کشور ۱۳ هزار کیلومتر است. این شرکت دارای ۱۲۰۰۰۰۰ مشترک و مصرف سرانه آن ۳۶۹۶ کیلووات ساعت و نرخ برق‌رسانی شهری و روستایی نیز ۹۹ درصد است. کشور لیبی در سیستم انتقال با کشورهای مصر و تانزانیا ارتباط دارد و پیش‌بینی شده است که در فاصله سال‌های ۲۰۰۵ - ۲۰۱۵ حدود ۱۰ هزار مگاوات به ظرفیت تولید آن اعم از بخار و سیکل ترکیبی و گازی اضافه شود.

بنابر پیش‌بینی شرکت برق عمومی لیبی در مورد آینده بازار برق این کشور؛ امکان دسترسی ظرفیت بالای گاز برای ژنراتورهای جدید قدرت صادرکننده برق به

کشورهای مدیترانه‌ای در نظر گرفته شده است و با توجه به بازار کنونی برق لیبی و تجدید ساختار صنعتی، فرصت‌های والایی برای همکاری‌های بخش‌های خصوصی منطقه‌ای و سرمایه‌گذاران خارجی وجود دارد. این همکاری‌ها از طریق تأسیس یک شرکت مشترک‌المنافع تولید برق برای مصرف منطقه‌ای و نیز صادرات آن به کشورهای مدیترانه‌ای مشترک، امکانپذیر خواهد بود. همان‌طور نیز که پیش‌بینی شده است میزان مصرف آن تا سال ۲۰۱۴ دو برابر رشد خواهد داشت و برای مواجهه شدن با این حجم روزافزون تقاضا، لازم است تا پیش از این تاریخ ۱۳ میلیارد دلار در زیرساخت برق این کشور هزینه شود.

(شرکت برق عمومی لیبی، GECOL)

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۲۰۸۵

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: خبرنامه انرژی (۱۲۳) (ویژه لیبی)

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه انرژی)
تهیه و تدوین کنندگان: محمدعلی پورخصالیان، زهرا جعفری، محمدحسین یارمحمد
ناظران علمی: هوشنگ محمدی، فریدون اسعدی
متقاضی: حمیدرضا کاتوزیان (رئیس کمیسیون انرژی)
ویراستار: حسین صدری‌نیا

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۹۰/۹/۲۱